

การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

THE MULTICULTURAL EDUCATION IN THAILAND AFTER THE OPENING
OF THE ASEAN ECONOMIC COMMUNITY

นันทภา ปัญญารัตน์*

Nantapa Payarat*

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Received: March 14, 2025 / Revised: June 17, 2025 / Accepted: June 18, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการและแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนนานาชาติเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 20 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า 1) กระบวนการและเงื่อนไขความสำเร็จในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมประกอบด้วย 1.1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา นโยบายของผู้บริหารที่จะต้องสนับสนุนงบประมาณให้กับสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม 1.2) ด้านหลักสูตร การออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรม ต้องคำนึงถึงพื้นฐานของผู้เรียน 1.3) ด้านการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียน “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” การส่งเสริมการเรียนรู้และการบูรณาการระหว่างวัฒนธรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน 1.4) ด้านบุคลากร “ครู” สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน เข้าใจยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีความเสมอภาค 2) แนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยการดำเนินการหลักสูตรที่เน้นความสำคัญในการให้ผู้เรียนได้ปรับตัวเพื่อให้เข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและจัดให้มีการเรียนการสอนและการจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น สร้างความรู้สึกเชิงบวกเพื่อให้นักเรียนแต่ละคนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีคุณค่า และมีความเป็นมิตรหรือเคารพในความแตกต่าง ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติต่อกัน

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา พหุวัฒนธรรม ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Abstract

This research aims to study the process and guidelines for Multicultural Education Management in Thailand after the opening of the ASEAN Economic Community. This study is a qualitative research. Data were collected from a diverse group of 20 purposively selected key informants, including executives and personnel associated with Multicultural Education Management at International Schools in the Bangkok Metropolitan Area and its surrounding regions. The employed research instruments include an interview form and agenda for focus group discussions. Research data were analyzed using content analysis.

The research findings are as follows: (1) the procedure and condition of achievement of Multicultural Education Management include the following aspects: (1.1) the school management aspect that is the executive policy that supports budgets for schools with learning management in Multicultural Education; (1.2) the curriculum aspect that is the curriculum designed should be consistent with Multicultural Education and must be considered based on learners' backgrounds; (1.3) the learning management aspect that is the activities that encourage learners to engage in "student-centered learning," integrated learning, and integration; and (1.4) the "teachers" personnel aspect that is the teachers who build up good relationships with students, understand and accept cultural differences, and give all students an equitable chance and (2) the guidelines for Multicultural Education Management in Thailand after the opening of the ASEAN Economic Community are as follows: the development of learning management model by implementing the curriculum that emphasizes in learner's adjustment to cope with the trending changes in technology; the provision of instructional management and the preparation of instructional management plans that emphasize student-centered learning; the encouragement of students to participate more in learning activities; and the creation of positive thoughts for each student to enable each of them to feel that they are valuable members of the society with the possession of friendliness and the respect of individual difference without discrimination or double standard practices.

Keywords: Education Management, Multicultural Education, ASEAN Economic Community

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และมีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลก คนไทยต้องมีศักยภาพให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะให้พร้อมรับมือต่อแรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาและวิกฤตที่ต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้ สภาวการณ์และแนวโน้มภายนอกและภายในที่สำคัญ รวมทั้งสภาวการณ์การจัดการศึกษาที่ผ่านมา มีประเด็นการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง และความมั่นคงของประเทศ โดยด้านเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว การรวมเป็น ตลาดเดียวและฐานการผลิตเดียว มีการไหลเวียนอย่างเสรีของแรงงาน สินค้า บริการ การลงทุน และเงินทุน ด้านสังคมและวัฒนธรรม เกิดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วัฒนธรรมและเทคโนโลยีระหว่างกันด้านการเมืองและความมั่นคง มีการเปิดชายแดนและการเคลื่อนย้ายประชาชนข้ามแดน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ไทยต้องเตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้ และปรับตัว ทั้งทักษะที่จำเป็น สมรรถนะในการทำงาน ภาษาและพร้อมรับภัยคุกคามข้ามชาติที่อาจเกิดขึ้น โดยการศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มศักยภาพของคนเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (Office of the Education Council Secretariat, 2019)

การจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีเด็กต่างวัฒนธรรมเรียนร่วมกัน เรียกว่า การศึกษาพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) ซึ่งหมายถึงการที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนที่มาจากต่างเชื้อชาติ หรือกลุ่มชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต ได้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของเพื่อนคนอื่น ๆ

เกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติต่อกัน (Banks, 2002) การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมมีเป้าหมายสำคัญ 2 ประการ คือ 1) การส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้ประสบความสำเร็จ หรือได้รับการพัฒนาสูงสุดตามศักยภาพของตน และ 2) การส่งเสริมให้นักเรียนมีความอดทนอดกลั้น และเกิดการยอมรับ เคารพ ในความแตกต่างหลากหลายวัฒนธรรม หรืออาจสรุปได้ว่าการศึกษาพหุวัฒนธรรมมีเป้าหมายสำคัญคือ การฝึกนักเรียนให้เป็นพลเมืองที่พร้อมจะอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลาย วัฒนธรรม รวมถึงการลดอคติและการเลือกปฏิบัติต่อกัน (Fullinwider-Bush & Jacobvitz, 1993)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษากระบวนการและเงื่อนไขในความสำเร็จในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมและแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย หลังเปิดประชาคมอาเซียนโดยตั้งอยู่บนฐานคิดที่ว่า การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพจะต้องตอบสนองความต้องการและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายได้อย่างเท่าเทียม โดยศึกษาการจัดการศึกษาในโรงเรียนนานาชาติที่เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรม และแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมภายใต้บริบทความหลากหลายวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถยอมรับความหลากหลาย วัฒนธรรมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุข

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการและเงื่อนไขความสำเร็จในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย หลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. เพื่อกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม

Banks (2002) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นรูปแบบของการจัดการศึกษาประเภทหนึ่ง ที่สภาพแวดล้อมทางการศึกษาประกอบไปด้วยนักเรียนที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมที่ต่างกัน เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ เพศ ชั้นทางสังคม กลุ่มภูมิภาค กลุ่มความต้องการพิเศษ โดยปัญหาของกลุ่มต่าง ๆ ดังกล่าวได้รับการตีแผ่และเปรียบเทียบ ซึ่งสภาพแวดล้อมทั้งหมดในโรงเรียนจะได้รับการปฏิรูปเพื่อส่งเสริมให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน และเกิดความยุติธรรมระหว่างกลุ่มนักเรียนต่างวัฒนธรรม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อตกลงที่ว่า อคติ การแบ่งแยก และความขัดแย้งเป็นเรื่องปกติของกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม มี 5 มิติดังต่อไปนี้

1. การบูรณาการเนื้อหา (Content Integration) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้แนวคิดทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย เรียนรู้แนวความคิดของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนอาจบูรณาการหรือสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายนี้ในสาระเนื้อหาของบทเรียนที่ครูสอน โดยการยกตัวอย่างเกี่ยวกับวัฒนธรรมของกลุ่มคนต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างจากวัฒนธรรมกลุ่มของตน โดยเน้นในด้านมโนคติและหลักการ

2. กระบวนการสร้างองค์ความรู้ (The Knowledge Construction Process) หมายถึง การที่ผู้สอนอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความรู้ที่นักเรียนจะเรียนนั้น มักเกิดขึ้นจากวัฒนธรรมของคนที่เป็นคนส่วนใหญ่ (Mainstream) ของประเทศหรือสังคมนั้น ๆ กล่าวคือ เนื้อหาที่ใช้ในการสอนจะมุ่งไปสู่การเสนอสิ่งที่มีความหมายต่อชนกลุ่มใหญ่ในสังคมนั้น ๆ โดยไม่คำนึงว่าชนกลุ่มน้อยในสังคมนั้น ๆ มีส่วนได้

หรือส่วนเสียหรือไม่ หรือสามารถจะนำความรู้ที่นั้น ๆ ไปประยุกต์เข้ากับวิถีชีวิตของเขาหรือไม่ การจัดการเรียนการสอน

3. การลดความเียดฉันท์ (Prejudice Reduction) แนวทางที่จะนำนักเรียนไปสู่ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความไม่รังเกียจเียดฉันท์ผู้อื่นที่มีความแตกต่างจากเรา เช่น เชื้อชาติ ศาสนา หรือวัฒนธรรม ซึ่งผู้เรียนมักมีความรังเกียจเียดฉันท์ผู้อื่นที่แตกต่างจากเรา ทั้งนี้อาจมาจากการได้รับการอบรมจากครอบครัว หรือโดยหลักสูตรดั้งเดิมที่ไม่ได้คำนึงถึงกลุ่มชนกลุ่มน้อยในสังคม การลดความรังเกียจเียดฉันท์ทางเชื้อชาติ ศาสนา หรือวัฒนธรรมของกลุ่มต่าง ๆ จะเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นแก่ตัวนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม การลดความรังเกียจเียดฉันท์นั้นจะต้องทำเป็นระบบ โดยการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจต่อวัฒนธรรมอื่น ๆ อย่างแท้จริง

4. ความเสมอภาคในการจัดการเรียนการสอน (An Equity Pedagogy) ความเสมอภาคในการจัดการเรียนการสอนนั้นจะทำให้ให้นักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ สีผิว ตลอดจนความแตกต่างทางด้านชนชั้นทางสังคม ได้เข้าถึงบทเรียนโดยเสมอภาคกัน กล่าวคือ ครูจะต้องรู้จักวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายที่จะทำให้ให้นักเรียนทุกกลุ่มสามารถเกิดการเรียนรู้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันนัก

5. กระบวนการทำให้วัฒนธรรมของโรงเรียนและโครงสร้างทางสังคมมีบทบาทมากขึ้น (An Empowering School Culture and Social Structure) การสร้างกระบวนการที่จะทำให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการศึกษาให้เกิดความเข้าใจและยอมรับบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมอื่น การสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมภายในโรงเรียนเป็นเรื่องสำคัญมาก โรงเรียนต้องพยายามให้นักเรียนทุกคนทุกกลุ่มมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในโรงเรียน

การจัดการศึกษาในประชาคมอาเซียน

Ministry of Education (2014) ระบุว่า แผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ “เสริมสร้างความเข้าใจ ใฝ่รู้ภาษามุ่งพัฒนาสัมพันธ์ รู้เท่าทันเทคโนโลยี สานสามัคคีอาเซียน” (พ.ศ. 2558-2562) นับจากวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ประชาคมอาเซียนจะได้ก้าวผ่านพรมแดนแห่งอุปสรรคและมุ่งไปข้างหน้าเพื่อขับเคลื่อนประชาคมไปสู่การเป็นประชาคมเดียวตามเป้าหมายการก่อตั้งที่ผู้นำประเทศสมาชิกมุ่งหวังไว้คือ การส่งเสริมความร่วมมือให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม มีการบูรณาการในมิติที่ลึกซึ้งแต่ยังดำรงไว้ ซึ่งความต่อเนื่องของการดำเนินความร่วมมือระหว่างกันในภูมิภาค รวมถึงการใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคมในการแสวงหาความร่วมมือกับประเทศภายนอก ภูมิภาคในมิติของการศึกษา การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ จะทำให้พลเมืองในภูมิภาคต้องเร่งพัฒนาตนเองในทุกด้าน นอกจากนี้ คนไทยในฐานะพลเมืองอาเซียนจึงควรพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเอง และเรียนรู้เพื่อนบ้าน การปรับทัศนคติที่มีต่อเพื่อนบ้าน การเพิ่มพูน ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาอาเซียน และภาษาต่างประเทศอื่น การเรียนรู้ เกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และยอมรับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การรู้จักการคิดวิเคราะห์และใช้ปรากฏการณ์การรวมตัวของประชาคมอาเซียนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และพัฒนาศักยภาพและทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น จะทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของการศึกษาเพื่อปวงชนและการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน และเพื่อการเป็นประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ก่อปรด้วยประชากรที่มีคุณภาพอันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

โรงเรียนนานาชาติที่ผ่านการรับรอง การประเมินมาตรฐานการศึกษาจากองค์กรต่างประเทศในกรุงเทพมหานคร การจัดการศึกษาในโรงเรียนนานาชาติที่มีสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ประกอบด้วยนักเรียนที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมต่างกัน ต่างเชื้อชาติ โรงเรียนดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาทั้งในหลักสูตร และนอกหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้ และยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทั้งหลักสูตรที่สอดคล้องกับการศึกษา พหุวัฒนธรรม ดำเนินการเรียนการสอน ตามหลักสูตร สนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันเชิงพหุวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทัศนคติในวัฒนธรรมของตน ยอมรับวัฒนธรรมของผู้อื่น และเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน สอดคล้องกับนักวิชาการ (Rattanaphan et al., 2017; Watcharakittanon, 2008; Lipsewtakul, 2004) ระบุว่า โรงเรียนนานาชาติ มีการส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องความเสมอภาค เท่าเทียมกันของผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม และหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาไปสู่นโยบายการบริหาร สถานศึกษาด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านบุคลากร เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในสถานศึกษา 5 มิติ ของ Banks (2002) คือ 1) การบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับเชื้อชาติ วัฒนธรรม ในวิชาต่าง ๆ 2) การสร้างความรู้ใหม่ 3) การลดอคติ 4) การสอนที่ยึดหลักความยุติธรรม และ 5) การปรับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียน เพื่อก่อให้เกิดความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมทั้งการพัฒนานักเรียนทุกคนอย่างเต็มศักยภาพ และระบบการศึกษาโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย และบทบาทการศึกษาในประชาคมอาเซียน

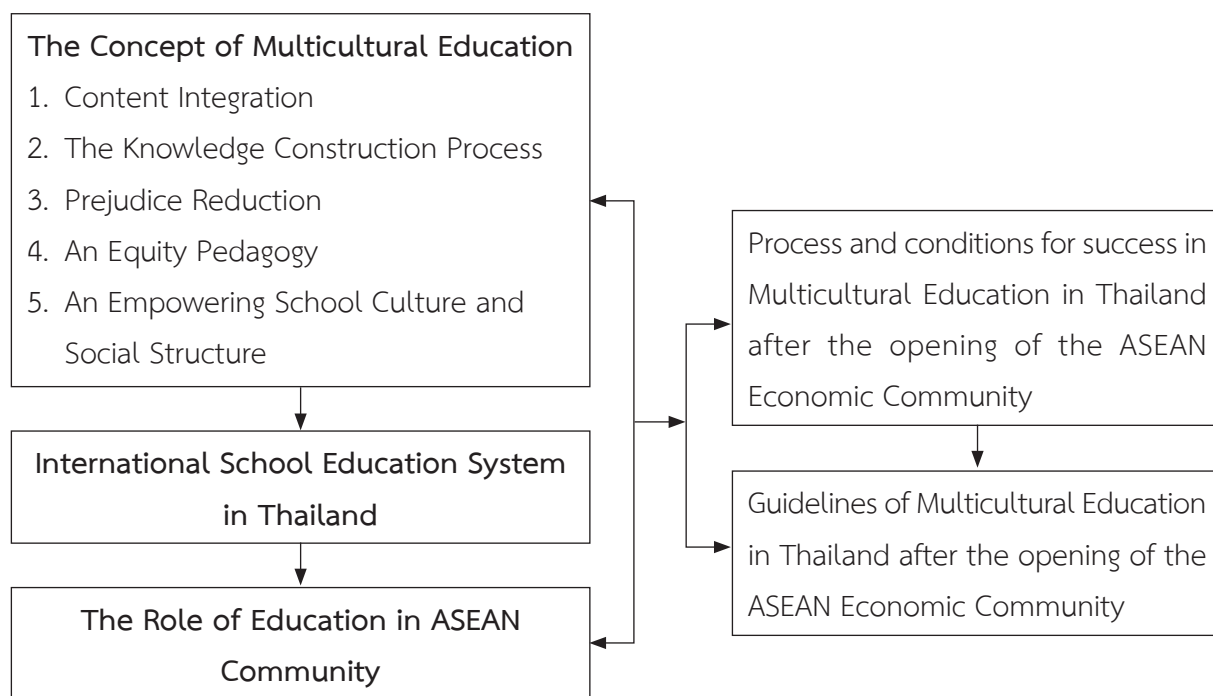

Figure 1 Conceptual Framework

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รูปแบบการวิจัยเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู นักวิชาการ โรงเรียนนานาชาติ ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลวิจัยช่วงระหว่างปี 2562-2563 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกด้วยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษากระบวนการและเงื่อนไขความสำเร็จในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วยผู้บริหาร

โรงเรียนนานาชาติ นักวิชาการศึกษา ครูคนไทย และครูต่างประเทศ จำนวนรวม 20 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากผู้มีความรู้ความเข้าใจการจัดการศึกษาด้านพหุวัฒนธรรมศึกษา และการจัดการศึกษาในประชาคมอาเซียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลัก มีประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม กระบวนการและเงื่อนไขความสำเร็จ แนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมเป็นอย่างไร ความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

2.2 การสนทนากลุ่มเป็นบทสนทนาร่วมกัน ผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติ นักวิชาการ ครู โดยครอบคลุมประเด็นแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 คน มีประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม ลักษณะกระบวนการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมในสถานศึกษา รวมทั้งให้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม แนวทางการสัมภาษณ์ เช่น ความเข้าใจเรื่องพหุวัฒนธรรม กระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นอย่างไร การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการสนทนากลุ่มจำนวน 10 คน ภายหลังการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบข้อมูล โดยมีประเด็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา อุปสรรคของการจัดการศึกษาตามแนวคิดการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม สถานศึกษาในโรงเรียน นโยบายของสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน กระบวนและเงื่อนไขความสำเร็จ ข้อเสนอแนะและแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนที่เป็นรูปธรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้นั้นมาวิเคราะห์โดยเชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์กระบวนการและเงื่อนไขความสำเร็จในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยและแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย หลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. กระบวนการและเงื่อนไขความสำเร็จในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.1 ภาพรวมการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในสถานศึกษาของโรงเรียนนานาชาติ

เน้นการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย ตามสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นเน้นความสำคัญในการให้ผู้เรียนได้พัฒนาแนวคิดพื้นฐานเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้ที่สร้างขึ้นในแต่ละวัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การสร้างเสริมเข้มแข็งให้กับการจัดการศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่ความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศที่มีมาตรฐานมากขึ้น การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นนโยบายของผู้บริหารที่จะต้องสนับสนุนงบประมาณให้กับสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม หลักสูตรเสริมพื้นฐานทางภาษาให้ผู้เรียน เน้นทักษะการนำไปใช้ได้จริง ปรับการสอนไปตามปัญหาที่พบเจอในชั้นเรียน หลักสูตร เน้นการพูดภาษาต่างประเทศ เพื่อนำภาษาไปใช้การศึกษาต่อ รวมไปถึงทักษะในการปรับตัวในสังคม ทักษะทางสังคม และทักษะด้านวิชาการ ให้มีความสำคัญทั้งด้านวิชาการ ดนตรี กีฬา เช่น แบ่งเวลาเป็นช่วงเช้าเป็นวิชาการ ส่วนบ่ายเป็นวิชากิจกรรม ซึ่งเสริมวิชาทักษะให้ผู้เรียน อันต่อมาคือ การเสริมทักษะให้แก่ผู้เรียน เช่น ให้ความกล้า ความเป็นผู้นำ มีความคิดสร้างสรรค์ มีแรงบันดาลใจ และให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

1.2 ภาพรวมของปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในสถานศึกษา อาทิเช่น ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล ด้านหลักสูตรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร รวมทั้งปรับปรุงรายวิชาการในการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ต้องมีการพัฒนาครูและกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด การพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นจำนวนนักเรียนต่อห้องมีสัดส่วนที่เหมาะสม ครูต้องดูแลผู้เรียนให้ทั่วถึง รวมถึงครูมีทักษะการสอนที่ดี

1.3 ภาพรวมด้านการเรียนการสอนเน้นการบูรณาการความรู้ให้สัมพันธ์กับวิถีชีวิต โรงเรียนจัดการเรียนการสอน การบูรณาการความรู้ให้สัมพันธ์กับ

วิถีชีวิตในชุมชน เน้นสิ่งที่เกี่ยวข้องในการดำรงชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนนั้น ๆ จัดการเรียนการสอนในด้านการดำเนินชีวิตพื้นฐาน มารยาททางสังคม คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ ปลูกฝังให้นักเรียนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข มีการเรียนการสอนและการจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รวมถึงจัดให้มีการบูรณาการรายวิชาที่เกี่ยวข้องเนื่องเข้าด้วยกัน จัดตามความต้องการของผู้เรียนให้ตรงกับสิ่งที่ผู้เรียนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

1.4 ภาพรวมด้านบุคลากร สถานศึกษาที่ได้มีการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรมที่อาจจะไม่ได้รับความเท่าเทียมกันในบางเรื่อง ยอมรับความแตกต่างระหว่างกัน รูปแบบของการจัดการศึกษาที่สภาพแวดล้อมทางการศึกษาประกอบไปด้วยนักเรียนที่มาจากกลุ่มวัฒนธรรมที่ต่างกัน เช่น เชื้อชาติ เพศ ชั้นทางสังคม กลุ่มความต้องการพิเศษ โดยเข้าใจในบริบทของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งสภาพแวดล้อมทั้งหมดในสถานศึกษาได้รับการจัดทำเพื่อส่งเสริมให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน และเกิดความยุติธรรมระหว่างกลุ่มผู้เรียนที่ต่างวัฒนธรรมโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจที่เท่าเทียมกัน ต้องเข้าใจถึงวัฒนธรรม ความคิด ความแตกต่างของแต่ละวัฒนธรรม แล้วนำมาปรับใช้กับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนนานาชาติ มีหลายเชื้อชาติ มีหลักสูตรที่เป็นภาษาอังกฤษ มีหลายวัฒนธรรมต้องเปิดใจยอมรับ อยู่ร่วมกันให้ได้ทุกวัฒนธรรมถึงจะแตกต่างกันก็ต้องมีความเท่าเทียมกัน และเคารพในตัวผู้เรียนในความเป็นปัจเจก

1.5 เจาะลึกความสำเร็จของการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในสถานศึกษา

1.5.1 หลักสูตรและระบบการเรียนการสอนที่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมีระบบการเรียนการสอนที่เสริมสร้างทักษะ การคิด การวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

1.5.2 เน้นผู้เรียนเป็นหลัก พยายามช่วยเหลือผู้เรียนให้ค้นพบตัวเองว่ามีทักษะในด้านใด แล้วส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสได้พัฒนาตามทักษะของตนให้เต็มความสามารถ ก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จตามความสามารถของตนได้

1.5.3 ปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น ห้องสมุด อุปกรณ์เทคโนโลยี เป็นต้น ส่งเสริมการเรียนการสอนอย่างครบถ้วนทุกด้านจะช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูง เพื่อให้ผู้เรียนมีการปรับปรุง และพัฒนาทักษะทางด้านต่าง ๆ นำทฤษฎีมาปรับใช้กับความเข้าใจ ความเข้าใจทางวัฒนธรรม พัฒนาสื่อการสอนที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชาวต่างชาติผลสุดท้ายแล้วผู้เรียนได้ประโยชน์สูงสุดในการทำหลักการและวิชาการไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

1.5.4 การนำเทคโนโลยีเป็นตัวช่วยกระบวนการเรียนการสอน เรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา

2. แนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2.1 โดยภาพรวมมีความเข้าใจรูปแบบการจัดการศึกษาแนวพหุวัฒนธรรม การจัดการศึกษาแนวพหุวัฒนธรรมคือ รูปแบบการจัดการศึกษาในห้องเรียนที่ประกอบไปด้วยผู้เรียนที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเคารพและยอมรับในความต่างทางวัฒนธรรมของเพื่อนร่วมชั้น และสามารถเรียนร่วมกันได้อย่างมีความสุข และหมายถึงการที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนที่มาจากต่างเชื้อชาติหรือกลุ่มชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต ได้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของเพื่อนคนอื่น ๆ เกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติต่อกัน ทักษะคติของผู้บริหารสถานบันการศึกษา และ

ครู อาจารย์ เปิดใจยอมรับความแตกต่างของวัฒนธรรม ให้ผู้เรียนทุกคนมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

2.2 แนวทางนำหลักสูตรไปใช้กับผู้เรียน การนำหลักสูตรการจัดการศึกษาแนวพหุวัฒนธรรม อาจจะเป็นการออกแบบกระบวนการให้ครอบคลุมทุกระดับ ให้เกิดการยอมรับความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม การแบ่งแยกวัฒนธรรมของผู้เรียน ที่ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันในความแตกต่างของวัฒนธรรม เช่น การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้กับนักเรียนต่างชาติโดยมีวัตถุประสงค์คือ ให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมไทย ซึ่งจะสามารถช่วยให้นักเรียนต่างชาติใช้ชีวิตในประเทศไทยได้ อย่างไรก็ตามหมวดวิชาภาษาไทยไม่สามารถสอนเนื้อหาได้ตามจำนวนหัวข้อที่กำหนดทั้งหมด เนื่องจากนักเรียนต่างชาติบางกลุ่มที่อยู่ห้องเรียนด้วยกันมีทักษะภาษาไทยที่ต่างกัน บางหัวข้อจึงยากเกินไปสำหรับนักเรียนใหม่ วิธีการแก้ไขคือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยเกมซึ่งเกี่ยวข้องกับหัวข้อเดิมที่นักเรียนเก่าเคยเรียน จับคู่ให้นักเรียนใหม่อยู่กลุ่มปะปนกับนักเรียนเก่า โดยอธิบายว่าเป็นการทบทวน อีกทั้งยังเป็นการปูพื้นฐานให้นักเรียนใหม่ที่เพิ่งเริ่มเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทย เมื่อสังเกตว่านักเรียนใหม่เริ่มเข้าใจพื้นฐาน จึงเริ่มสอนหัวข้อใหม่สำหรับทั้งนักเรียนเก่าและนักเรียนใหม่ ปัญหาก็คือ ครูผู้สอนต้องจัดเตรียมต้องวางแผนอย่างละเอียดก่อนที่จะเข้ามาจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นตัวผู้สอน การศึกษาของผู้สอน ต้องรู้วัฒนธรรมของผู้เรียนที่จะเข้าเรียนก่อนถึงจะสอนได้ ถ้าผู้สอนไม่รู้วัฒนธรรมอาจจะทำให้สอนผิดก็ได้

2.3 แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมกับนักเรียน

แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมกับนักเรียน มีประเด็นปัญหาที่แตกต่างกัน และมีการนำเสนอแนะเพื่อปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของ

โรงเรียนนานาชาติที่มีหลักสูตรแตกต่างกัน ได้แก่

2.3.1 การยอมรับของคนส่วนใหญ่ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนของไทยยังเป็นแบบวัฒนธรรมเดียว อาจทำให้คนส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ยังมีความเข้าใจที่แตกต่างกัน

2.3.2 การออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรม เนื่องจากผู้ที่ทำการออกแบบหลักสูตรไม่มีความเข้าใจ จึงเป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อนในการที่จะพิจารณาเชื่อมโยงความสำคัญระหว่างความรู้พื้นฐานจำเป็นสำหรับเด็ก เยาวชน อีกต้องสอดแทรกเรื่องวัฒนธรรม วิถีชีวิต เช่น การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยยังมีปัญหาและอุปสรรคคือ เวลาเรียนไม่เพียงพอ หมวดวิชาภาษาไทยได้จัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้นักเรียนต่างชาติ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ตามหลักสูตรภาษาไทยในโรงเรียนนานาชาติของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนซึ่งกำหนดให้มีการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยแก่นักเรียนต่างชาติ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ อย่างไรก็ตามการเรียนภาษาไทย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ภาษา จึงทำให้นักเรียนไม่ได้ฝึกทักษะและเรียนรู้ภาษาไทยเท่าที่ควร แนวทางที่ครูผู้สอนเสนอแนะคือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมเกมและเพลง เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย และเพิ่มพูนเทคนิคในการฝึกใช้ภาษาให้มากขึ้นโดยผ่านเกมและเพลง หากเป็นไปได้ควรเพิ่มเวลาเรียนเป็นอย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถจัดสรรเวลาได้ โรงเรียนสามารถนำเสนอวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยในโปรแกรมกิจกรรมหลังเลิกเรียนเพื่อให้ผู้ปกครองและนักเรียนที่สนใจเลือกเรียนได้

2.3.3 การวัดและประเมินผลนักเรียน สถานศึกษาที่ได้มีการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม เนื่องจากมีความเข้าใจในระดับหนึ่ง ทำให้การวัดผลและประเมินผลสามารถทำได้ในภาพรวม อย่างไรก็ตามสิ่งที่น่าจะต้องกังวลคือ

ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมากกว่า โดยหากครู ไม่มีการปรับทัศนคติ ในการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนมีความเสมอภาค ทุกคนเป็นเพื่อนกัน บางโรงเรียนอาจมีเวลาจำกัดในการเรียนการวัดและประเมินผลนักเรียนเนื่องจากเวลาเรียนมีแค่ 1 ครั้งต่อสัปดาห์เท่านั้น เป็นไปได้ยากที่จะประเมินด้วยแบบทดสอบสำหรับทุกหัวข้อ จึงต้องแก้ปัญหาด้วยการใช้วิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนในรูปแบบอื่นนอกเหนือจากการใช้แบบทดสอบได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน แบบตรวจสอบรายการคำศัพท์และวลีที่นักเรียนเข้าใจ การวัดและประเมินผล ส่วนใหญ่ครูจะดูจากพัฒนาการของผู้เรียน ประเมินจากสถานการณ์จริง จากการสนทนา จากการร่วมกิจกรรม จากความเข้าใจคำสั่งของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถสื่อสารตอบได้หรือไม่ ตอบได้มากหรือน้อย และความเข้าใจสำคัญที่สุด

2.3.4 ลักษณะการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียน “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” และเป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับผู้เรียน การส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสนในการเรียนรู้ การส่งเสริมกิจกรรมเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียนควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เนื่องจากนักเรียนมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน อาจมีข้อสงสัยหรือข้อเสนอแนะที่น่าสนใจ ครูจึงควรเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล สอนให้นักเรียนเข้าใจวัฒนธรรม เหตุผลของวิถีไทยโดยไม่ยึดเยียด และส่งเสริมให้นักเรียนเปิดใจยอมรับในวัฒนธรรมที่ต่างกัน กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กคือ เรียนไปด้วยทำไปด้วย (Learning by Doing) เพราะถ้าเรียนอย่างเดียวความเข้าใจมันอาจจะไม่ถ่องแท้ เวลาที่เราเจอปัญหาจะทำให้มีทักษะแก้ไขได้ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีการพัฒนา ครูผู้สอนสื่อสารกับผู้เรียนให้มาก เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคย และเข้าใจภาษามากขึ้น พยายามหาสื่อเพื่อช่วยในการเรียน

การสอน และเสริมทักษะทางวิชาเพิ่มเติมด้วย ครูผู้สอนสามารถปรับสื่อให้เข้ากับผู้เรียนแล้วแต่สถานการณ์

การส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสนในการเรียนรู้ การส่งเสริมกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ นอกห้องเรียนควรมีกิจกรรมเสริมนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียน เช่น การจัดงานสงกรานต์ การจัดงานลอยกระทง นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหา และความเป็นมาเทศกาลเหล่านี้ได้โดยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นสำหรับรูปแบบการจัดงาน และให้นักเรียนแสดงศักยภาพ เช่น จัดงานสงกรานต์ทุกปี ประกอบไปด้วยซุ้มเกมและร้านอาหาร ในแต่ละปีจะมีหัวข้อ (Theme) ในการจัดงานที่แตกต่างกันโดยรับฟังความคิดเห็นจากคณะกรรมการนักเรียน (Student Council) หลังจากนั้นครูมอบหมายให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายเป็นผู้ดูแลซุ้มเกมและร้านอาหาร และนักเรียนชั้นอนุบาลและประถมศึกษาตอนต้นเป็นผู้ทำกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้เป็นการฝึกทักษะต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากเนื้อหาในห้องเรียน เช่น ทักษะการเป็นผู้นำ ความสามัคคี ทักษะการแก้ปัญหา นอกจากนี้ กิจกรรมดังกล่าวยังสร้างแรงจูงใจที่ดีในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ โรงเรียนควรเพิ่มเวลาการเรียน ภาษาและวัฒนธรรมไทยแก่นักเรียนชาวต่างชาติมากขึ้น เพื่อพัฒนาศักยภาพและเพิ่มประสบการณ์ทักษะในการสื่อสารภาษาไทย

อภิปรายผล

จากการศึกษาการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. กระบวนการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษานโยบายของผู้บริหารที่จะต้องสนับสนุนงบประมาณ

ให้กับสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบ พหุวัฒนธรรมและทัศนคติของผู้บริหารสถาบัน การศึกษา และครู อาจารย์ เปิดใจยอมรับความแตกต่างของวัฒนธรรม การที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และ ผู้ปกครอง จัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาทั้งใน ห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนที่มาจาก ต่างเชื้อชาติหรือกลุ่มชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต ได้เกิดความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรม ของเพื่อนคนอื่น ๆ เกิดการเรียนรู้ที่จะยอมรับใน ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิด การแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติต่อกัน สอดคล้องกับ Banks และ Cherry (2001) และ Banks (2002) ระบุว่า การปรับวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา ที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนในเรื่องความเสมอภาค เท่าเทียมกันของผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ โดยผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากร รวมทั้งผู้ปกครอง และผู้เรียน ได้มีส่วนร่วม ในกระบวนการตัดสินใจ การสร้างบรรยากาศของความ ร่วมมือกัน การปรับหลักสูตรและการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมเสริม หลักสูตรที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทุกกลุ่มใน สถานศึกษา

1.2 ด้านหลักสูตร ในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาควรต้องคำนึงถึงพื้นฐานของผู้เรียนใน แต่ละกลุ่มชน ความหลากหลายด้านภาษา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และค่านิยม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น รวมทั้งการได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และ ความร่วมมือจากบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยให้ได้เด็ก เยาวชน ประชาชนเข้าใจ ไม่รังเกียจ และ ยอมรับซึ่งความแตกต่างระหว่างกัน เช่น ด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ลัทธิความเชื่อ ความเป็นอยู่ เพศ ที่อาจจะไม่ได้รับความเท่าเทียมกันในบางเรื่อง ทั้งนี้ ต้องมีความเข้าใจ และค่อย ๆ ซึมซับ ยอมรับความ แตกต่างระหว่างกัน สอดคล้องกับ Banks และ Cherry (2001) และ Banks (2002) ว่า เป็นการจัดการเรียน การสอนในรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรโดยบูรณาการ

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของกลุ่ม สอดแทรก เข้าไปในรายวิชา โดยครูอาจใช้ข้อมูลสารสนเทศด้าน วัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลายของผู้เรียนในชั้นเรียน ในโรงเรียน ในชุมชน รวมทั้งในสังคมประชาคมอาเซียน มาเป็นกรณีศึกษา

1.3 ด้านการเรียนการสอน เน้นการ บูรณาการความรู้ให้สัมพันธ์กับวิถีชีวิต โรงเรียน จัดการเรียนการสอน การบูรณาการความรู้ให้สัมพันธ์ กับวิถีชีวิตในชุมชน เน้นสิ่งที่เกี่ยวข้องในการดำรงชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนนั้น ๆ จัดการเรียน การสอนในด้านการดำเนินชีวิตพื้นฐาน มารยาท ทางสังคม คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ ปลุกฝัง ให้นักเรียนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข

การออกแบบกระบวนการจัดการเรียน การสอนให้กับกลุ่มเหล่านั้นย่อมมีความแตกต่างกับ การจัดการเรียนการสอนทั่วไป เน้นสร้างทางเลือกใน การเข้าใจบริบท วัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ สอดแทรก อัตลักษณ์ ภูมิปัญญา การนำหลักสูตรของการจัดการ ศึกษาแนวพหุวัฒนธรรม อาจจะเป็นการออกแบบ กระบวนการให้ครอบคลุมทุกระดับ การออกแบบ หลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรม เชื่อมโยง ความสำคัญระหว่างความรู้พื้นฐานจำเป็นสำหรับ เด็ก เยาวชน อีกต้องสอดแทรกเรื่องวัฒนธรรม วิถีชีวิต การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของ นักเรียน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียน “ผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง” เป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องและ เหมาะสมกับผู้เรียน การส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสใน การเรียนรู้ การส่งเสริมกิจกรรมเสริมการเรียนรู้นอก ห้องเรียน การส่งเสริมการเรียนรู้และการบูรณาการ ระหว่างวัฒนธรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน สอดคล้องกับ Chareonwongsak (2000) ระบุว่า ในการจัดการเรียน การสอนครูผู้สอนต้องมีทัศนคติ และมีความเข้าใจ ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มชน มีการใช้สื่อการเรียนการสอน ที่ไม่มีอคติทางวัฒนธรรม และแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงความเป็นชนชาติ มีเทคโนโลยี สภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เหมาะสมต่อ

ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และค่านิยม รวมทั้ง ภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละกลุ่มชน โดยวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมเข้าไปในแผนการจัดการเรียนรู้

1.4 ด้านบุคลากร สถานศึกษาที่ได้มีการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม เนื่องจากมีความเข้าใจในระดับหนึ่ง ทำให้การวัดผลและประเมินผลสามารถทำได้ในภาพรวมคือ ความสัมพันธ์ระหว่างครู และนักเรียน ครู สร้างบรรยากาศในห้องเรียนไม่ให้เกิดหรือให้นักเรียนคนอื่นมองว่าเด็กที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมถือเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนมีความเสมอภาค ทุกคนเป็นเพื่อนกัน สอดคล้องกับ Yongyuan et al. (2010) ระบุว่า บทบาทครูต่อการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมว่า ครูคือผู้ที่บทบาทสำคัญในการเสริมสร้างเจตคติ ค่านิยมทางเชื้อชาติที่ถูกต้องให้กับนักเรียน โดยผ่านกระบวนการสอนและการกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ดังนั้นการรับรู้เจตคติและพฤติกรรมของครูเกี่ยวกับความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนต้องเป็นไปในทิศทางบวก การส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอนที่ทันสมัย ต้องมีการพัฒนาครูและกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนในให้เป็นแนวใหม่ ต้องสร้างผู้สอนให้เฝ้าการเรียนรู้และคิดวิเคราะห์

2. เงื่อนไขความสำเร็จในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2.1 หลักสูตรและระบบการเรียนการสอน ที่ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมีระบบการเรียนการสอนที่เสริมสร้างทักษะการคิด การวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2.2 เน้นผู้เรียนเป็นหลัก พยายามช่วยเหลือให้ค้นพบตัวเองว่ามีทักษะในด้านใด แล้วส่งเสริมให้

ผู้เรียนมีโอกาสได้พัฒนาตามทักษะของตนให้เต็มความสามารถ ก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จตามความสามารถของตนได้

2.3 ปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์เทคโนโลยี เป็นต้น สถานศึกษาต้องส่งเสริมการเรียนการสอนอย่างครบถ้วนทุกด้านจะช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูง

2.4 การพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น ต้องเลือกหลักสูตรที่เป็นภาษาอังกฤษ มีหลายวัฒนธรรมเปิดกว้างอยู่ร่วมกันให้ได้ทุกวัฒนธรรมถึงจะแตกต่างกัน แต่มีความเท่าเทียมกัน

2.5 วิธีการสอนของตัวครู ครูต้องดูแลผู้เรียนให้ทั่วถึง ครูมีทักษะการสอนที่ดี สอดคล้องกับ Cortes (1996) ระบุกระบวนการที่ครูได้ช่วยเตรียมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมให้อยู่ด้วยความเข้าใจ มีความร่วมมือร่วมใจกัน มองเห็นประโยชน์ที่แท้จริงในการพึ่งพาอาศัยกัน ความเสียสละและยุติธรรมการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

3. แนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3.1 พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยการดำเนินการหลักสูตรที่เน้นความสำคัญในการให้ผู้เรียนได้พัฒนาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาและการจัดการที่ยั่งยืน พัฒนาสู่การศึกษาเพื่อตอบสนองจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การปรับตัวเพื่อให้เข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและจัดให้มีการเรียนการสอนและการจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น การวางแผนจัดการศึกษาในสถานศึกษาในภาพรวม ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ Lipsewtakul (2004) ระบุว่า รูปแบบการศึกษาขั้นพื้นฐานนานาชาติ สำหรับประเทศในอนาคต ด้านหลักสูตรเป็นหลักสูตรที่ทันสมัย มีการยอมรับจากนานาชาติ เน้นความเป็นสากล

3.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรควรมีการสร้างความรู้สึกระหว่างกันเพื่อให้นักเรียนแต่ละคนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีคุณค่า และมีความเป็นมิตรหรือเคารพในความแตกต่าง ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะต้องได้รับการยอมรับจากครู นักวิชาการ ผู้บริหาร ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการจัดหลักสูตรในการเรียนคือ จะต้องมีการนำความแตกต่างมาวิเคราะห์และจัดทำกระบวนการและแนวทางเพื่อสร้างความรับรู้ความแตกต่างมากกว่าที่จะเพิกเฉยความแตกต่างเหล่านั้น ทั้งนี้ ควรมีการบูรณาการในเนื้อหาการเรียน การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ลดการแบ่งแยก ตอบสนองความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนทุกคน มีการเปิดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความแตกต่าง Sleeter และ Grant (1993) ระบุว่า การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมไม่สามารถมองเห็นได้จากการกระทำในรายวิชาหรือหลักสูตรเดียว นักการศึกษาจะต้องใช้การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมในแนวทางที่กว้าง หลากหลายในหลักสูตรและการปฏิบัติที่ส่งผลถึงความเท่าเทียมกันทางการศึกษา

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมของคนต่างวัฒนธรรมในชุมชนร่วมกัน ได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการยอมรับในความแตกต่างของสมาชิกในชุมชนที่มีความแตกต่างกันทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันในชุมชนและสังคม สอดคล้องกับ Bunyapitak et al. (2017) ระบุว่า การจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม สามารถทำให้ผู้เรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมที่มีวัฒนธรรมต่างจากตนเอง มีเจตคติที่ถูกต้องต่อผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมต่างจากตน ตลอดจนมีทักษะในการปฏิบัติต่อผู้อื่นที่มีความแตกต่างจากตน

กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กคือ เรียนไปด้วยทำไปด้วย (Learning by Doing) เพราะถ้าเรียนอย่างเดียวความเข้าใจมันอาจจะไม่ถ่องแท้ เวลาที่เจอปัญหาจะทำให้มีทักษะแก้ไขปัญหา

ได้ สอดคล้องกับ Dechakup และ Yindeesuk (2014) ระบุว่า ทักษะศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนควรมี ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นทักษะความสามารถของผู้เรียนในการค้นคว้า การแก้ปัญหา และผลิตงานเชิงสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เด็กเกิดความรู้ คือ การฟัง สอนเด็กให้มีความสุข สอนให้เด็กชอบที่จะเรียน และมีความสุข สื่อที่นำมาสอนต้องสอดคล้องกับผู้เรียน เหมาะสม ปลอดภัยต่อผู้เรียน ความคาดหวังในการเรียนรู้ของเด็กมีหลายปัจจัย เช่น ผู้ปกครอง ตัวเด็ก ความคาดหวังจะเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรมของครอบครัว ต้องดูพื้นฐานของครอบครัว ด้วย ความคาดหวังของผู้สอนคือ อยากให้ผู้เรียนมีความสุข มีความรู้ และอยากมาเรียน การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อให้คนต่างวัฒนธรรมในชุมชนเรียนรู้ร่วมกัน ได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการยอมรับในความแตกต่างของสมาชิกในชุมชน เพื่อการอยู่ร่วมกันในชุมชน ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ชุมชน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละกลุ่ม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เจริญสูงสุดตามศักยภาพของตน ทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม

สรุปผล

1. กระบวนการและเงื่อนไขความสำเร็จในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา นโยบายของผู้บริหารที่จะต้องสนับสนุนงบประมาณให้กับสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม 2) ด้านหลักสูตร การออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรม ต้องคำนึงถึงพื้นฐานของผู้เรียน 3) ด้านการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียน “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” การส่งเสริมการเรียนรู้และการบูรณาการระหว่างวัฒนธรรม

ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน 4) ด้านบุคลากร “ครู” สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน เข้าใจยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีความเสมอภาค

2. แนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยการดำเนินการหลักสูตรที่เน้นความสำคัญในการให้ผู้เรียนได้การปรับตัวเพื่อให้เข้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและจัดให้มีการเรียนการสอนและการจัดทำแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น สร้างความรู้สึกร่วมกันให้นักเรียนแต่ละคนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีคุณค่า และมีความเป็นมิตรหรือเคารพในความแตกต่าง ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติต่อกัน

โดยสรุปแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมควรมีการสร้างความรู้สึกร่วมกันให้นักเรียนแต่ละคนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีคุณค่า และมีความเป็นมิตรหรือเคารพในความแตกต่างสำหรับการจัดหลักสูตรในการเรียนจะต้องมีการนำความแตกต่างมาวิเคราะห์ จัดทำกระบวนการและแนวทางเพื่อสร้างความรับรู้ความแตกต่างมากกว่าที่จะเพิกเฉยความแตกต่างเหล่านั้น ทั้งนี้ ควรมีการบูรณาการในเนื้อหาการเรียน การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ลดการแบ่งแยก ตอบสนองความสนใจความต้องการของนักเรียนทุกคน มีการเปิดพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในความแตกต่าง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ควรนำแนวคิดการเรียนจัดการสอนแนว

พหุวัฒนธรรมใช้ได้กับทุกสถานศึกษา และควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับพหุวัฒนธรรมให้มีความหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากขึ้น ส่งเสริมครูผู้สอนทั้งชาวไทยและต่างประเทศในการเรียนรู้และยอมรับแตกต่างของผู้เรียนที่ต่างวัฒนธรรม ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมที่ทำให้เกิดความยอมรับและความเสมอภาคของผู้เรียน มีการเพิ่มเวลาการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยแก่นักเรียนชาวต่างชาติมากขึ้น เพื่อพัฒนาศักยภาพและเพิ่มประสบการณ์ทักษะในการสื่อสารภาษาไทย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรต่อยอดจากแนวทางการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาเซียนต่างประเทศ ให้ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นที่ต่างวัฒนธรรมได้

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ให้สอดคล้องกับการศึกษาในประชาคมอาเซียน

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) งบประมาณ (เงินรายจ่าย) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 งานวิจัยนี้ยังได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

References

- Bank, J. A. (2002). *An introduction to multicultural education* (3rd ed.). Allyn and Bacon.
- Banks, J. A., & Cherry, A. M. (2001). *Multicultural education: Issues and perspectives* (4th ed.). John Wiley & Sons.
- Bunyapitak, S., Thammachoto, J., & Daengsuwan, K. (2017). *The innovation of student teachers development to enhance teaching competency for learning to live together*. Thailand Science Research and Innovation. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:52277 [in Thai]
- Chareonwongsak, K. (2000). *Shaping the nation's brain: Education reform strategy*. Asia Press (1989) Ltd. [in Thai]
- Cortes. (1996). *Community organization and social capital*. <https://doi.org/10.1002/ncr.4100850310>
- Dechakup, P., & Yindeesuk, P. (2014). *Education management in the 21st century*. Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]
- Fullinwider-Bush, N., & Jacobvitz, D. B. (1993). The transition to young adulthood: Generational boundary dissolution and female identity development. *Family Process*, 32(1), 87-103. <https://doi.org/10.1111/j.1545-5300.1993.00087.x>
- Lipsewtakul, S. (2004). The development of a model for international basic education for the future of Thailand. *Journal of Education*, 16(1), 65-78. [in Thai]
- Ministry of Education. (2014). *ASEAN strategic plan on education of the Ministry of Education (B.E. 2558-2562)*. Bureau of International Cooperation, Office of the Permanent Secretary. <https://elibrary.seameo.org/viewdetail/content/3573> [in Thai]
- Office of the Education Council Secretariat. (2019). *National education reform plan, independent commission for education reform*. <http://www.onec.go.th/index.php/book/BookView/1699> [in Thai]
- Rattanapan, J., Nitchanet, C., Buadit, C., & Boonsan, T. (2017). A multicultural early childhood education model among Thai and migrant students from Myanmar in Phangnga Province. *Rajabhat Surat Thani Journal*, 4(1), 115-146. <https://e-journal.sru.ac.th/index.php/srj/article/view/424> [in Thai]
- Sleeter, C. E., & Grant, C. A. (1993). *Making choices for multicultural education*. Merrill/Macmillan.
- Watcharakittanon, P. (2008). *A study on the use of Thai language and culture curriculum in international schools accredited by foreign organizations in Bangkok*. Graduate School, Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Yongyuan, B., Thanasethagon, P., & Chumch, W. (2010). *A development of multicultural education model in elementary school*. National Cultural Commission, Ministry of Culture. [in Thai]

Name and Surname: Nantapa Panyarat

Highest Education: Doctor of Philosophy Program in Non-Formal Education, Chulalongkorn University

Affiliation: Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Field of Expertise: Educational